

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. šte. 289 - Cena 4.- lire

Postnina plačana v gotovini
Spedizione in abbon. postale

TRST, nedelja, 12. maja 1946

Uredništvo in uprava, Piazza Goldoni št. 1-1
Tel. št. 93806 93807, 93808, Kokopali se ne vračajo

Najmočnejši argument

Danes je znano vsemu svetu, da etnični, zemljepisni in gospodarski argumenti govorijo v prid zahtevi vsega prebivalstva Julijske krajine. Stokovnjaki, ki so imeli nalogo, preučiti dejanski položaj in so zato prišli med nas, so v svojih poročilih morali v glavnem priznati etnični in resnični položaj, temveč kot politiki odnosno pod vplivom določenih političnih interesov. Toliko, kar se tiče strokovne ali znanstvene prave ameriškega, angleškega in francoskega predloga.

Komaj se je pogojevalo navdušenje, s katerim je naše ljudstvo sprejelo Medzavezniško komisijo, v upanju, da bo predlagala pravično rešitev našega življenjskega vprašanja, že se pojavljajo pokušaji barantanja z našo zemljo. Oropati nas ne želijo naših pravic, ki ne po-
možemo izdajstva, v korist tiste države, ki je v nasistoično Nemčijo korakala vse do trenutka, ko je nadaljevanje vojne na strani Nemčije še pomenilo državni samorod.

Kako povsem drugačno mnenje bi bi »stokovnjaki« ustravili o našem vprašanju, če bi bili živeli med nami takrat, ko je fašistična Italija pljuvala v usta slovenskim otrokom, zlasti pa bi se njihovo »stokovno« mnenje spremenilo, če bi bili med nami takrat, ko je naše ljudstvo zgrabilo za orožje. Takrat bi se jim bil odkril prvi etnični značaj Julijske krajine. Ugotovili bi bili na mah, da je v tej krajini Italija tuja, da se je tudi po kapitalistični fašistični Italiji njen vpliv čutil le preko banditskih formacij »X. Mas, Guardia Civica, itd., da je italijanstvo Trsta in Julijske krajine le toliko italijansko, kolikor predstavlja fašistične postojanke nacionalnega zatiranja in nadaljnega prodiranja na Balkan. Razen tega ni mogla Italija v naših krajih povedati nifesar. Skratka: v naših krajih pomeni Italija nečloveško postopanje, brutalnost, poniževanje Slovanov, narodno zatiranje in gospodarsko izžemljanje ter uničevanje, požiganje, mučenje, streljanje nazajevnejših sinov našega naroda in končno — kulturno smrt. S takimi sredstvi je Italija »upravljala« Julijsko krajino. In na take načine je širila med najmanjši košček naše zemlje.

In to še ni vse. Tistim, ki gledajo Julijske krajine razločujoče med fašistično in demokracijo Italijo, bi zastavili samo eno vprašanje: dobro, če tudi v pogledu Julijske krajine to drži, vprašamo: kje je bila demokracija Italija takrat, ko se je na ozemlju Julijske krajine vodila borba proti nacifasističnemu okupatorju; takrat, ko so na tem ozemlju operirale le e-
note Jugoslovanske narodne osvobodilne vojske in je Titov vojni družilo slovenske in italijanske antifašistične borbe. Takrat Italije v Julijski krajini ni bilo. Julijska krajina je za Jugoslavijo dala sama cel korpus. Kaj je dala za Italijo? 30. 4. 1945, to je en dan pred koncem, je nekaj stotin fašistov, ki so do večera sodelovali v Nemci, menjalo uniforme. To je bila Italija in ta se danes izdaja, besni, pljuje, pretepa in kolje antifašiste v Trstu, Gorici in Pulji. Druge Italije, ki ne bi bila uvožena, v Julijski krajini ni, je nikoli ni bilo in je tudi ne bo.

Vse to bi »stokovnjaki« doživeli, če bi borbo prebivalstva Julijske krajine in Trsta proti nacifasizmu preživeli med nami, in vsi argumenti, ki hočejo, nečes govorijo za Jugoslavijo, bi se jim pokazali v čisto novi luči. Spoznali bi najmočnejši argument, to je borbo, ki je ljudstvo Julijske krajine vodilo vso dolga leta italijanske okupacije proti fašizmu in Italiji, za Jugoslavijo, dokler ni splošna oborožena vstaja prinela težko pričakovane svobode. Proti temu argumentu ni priziva.

Vprašanje razmejitve med Jugoslavijo in Italijo in vprašanje državne pripadnosti Julijske krajine ne more biti sporno, ker je bilo že odločeno v narodno-osvobodilni borbi. Vsi »stokovnjaki« so tu zgrabilo za orožje, borilo se in zmagovalo. Danes zahteva, da se svetovna njegove pravice, če svetovna zagotovila, ki jih vsebuje Atlantska listina, niso

Jugoslovansko ljudstvo enoglasno zahteva pravično rešitev pripadnosti Trsta in Julijske krajine

Beograd, 11. Tanjug. — Predlogi ameriških, angleških in francoskih strokovnjakov za razmejitve med Jugoslavijo in Italijo so povzročili globoko ogorčenje med ljudstvom vse Jugoslavije. Iz vseh delov države prihajajo poročila o protestih proti tem nepravičnim predlogom. Delavci in nametanci beograjskih tovarn, podjetij in ustanov so imeli včeraj in danes veliko število protestnih zborovanj.

Predstavniki delavcev in nametancev so v svojih govorih poudarjali, da stoji delovno ljudstvo Beograda krepko na strani svojih bratov v Trstu in JK in da vztraja skupno z vsem delovnim ljudstvom Jugoslavije dosledno na pravični zahtevi, kaj se Trst in JK priključita k Jugoslaviji.

Protestne brzojavke so poslali Svetu zunanjih ministrov v Pariz.

Delavci tovarne »Oktobarska slo-
boda« so brzojavili med drugim: »Predlogi angleških, ameriških in francoskih strokovnjakov niso v skladu z narodnostnimi, zemljepisnimi in gospodarskimi dejstvi in naspotujejo duhu Atlantske listine in zavezniskih sklepov o pravičnosti vseh narodov do samoodločbe.

Prebivalstvo Trsta in JK je do-
kazalo z nešteti žrtvami v oboro-
ženi borbi proti nacifasizmu ter s soglasnimi manifestacijami pred medzavezniško komisijo, da se ho-
če pridružiti Titovi Jugoslaviji. To je volja ljudstva Trsta in JK, Slo-
vencev, Hrvatov in večine Italia-
nov. To je volja in zahteva jugo-
slovanskih narodov, ki so se slo-
žno borili z zavezniški proti nem-
skim in italijanskim napadalcem. Zahtevamo, da se ta volja spoštuje v interesu pravice, resnične dem-
okracije in trajnega mira»

maganje fašizma. Na ta način nam
lahko analiza razgovorov v Parizu
vzbuja samo utis, da so se anglo-
sake delele podale na konferenco
stirih velesil, potem ko sta se ze
poprej sporazumeli o glavnih vpra-
šanjih, s čimer sta računali na mož-
nost uresničenja svojih namenov.

Proti pravičnim in utemeljenim
predlogom drugih zavezniških de-
žel postavljajo Amerikanci in Bri-
tanci svojo tezo, ki jo narekujejo
zelo ozki interesi in ki nimajo nič
skupnega s ciljem mednarodne
varnosti in trajnega mira. Taktika,
ki so jo uporabile delegacije anglo-
saskih dežel med konferencami v
Lucemburški palači, obstoji v po-
poldna določenih postopkih, ki
naj priložijo druge delegacije, da
bi sprejele sklepe, ki so jim bili
diktrant.

Gouin sprejel jugoslovansko delegacijo

Pariz, 11. — Dopisnik Tanju-
ga iz Pariza poroča, da so pod-
predsednik jugoslovanske vlade
Edvard Kardelj, pomočnik
zunanjega ministra dr. Aleš
Baebler, jugoslovanski veleposlanik
v Washingtonu Sava Kosa-
novič in jugoslovanski vele-
poslanik v Parizu Marko Ristić
včeraj popoldne obiskali fran-
coskega ministrskega predsed-
nika Felixa Gouina.

Francija proslavlja zavezniško zmago

Pariz, 11. AFP. — Vsa Francija
to proslavlja jutri 12. maja zmago
zavezniškov nad nacistično Nem-
ščijo. Ob tej priložnosti bo prisot-
no velika vojska pod »Arc de triomphe«.
Vojske parade se bodo udeležili
tudi ameriški, ruski in angleški od-
delki. Ogromne tribune bodo po-
stavljene na trgu »Place d'Étoile«,
ki bodo predvsem namenjene biv-
šim bojevnikom in članom sindi-
kalnih organizacij.

Eisenhowerjeve izjave

London, 11. VZN. — General Ei-
senhower, ki potuje po Pacifiku,
je danes izjavil v Tokiju novinar-
jem, da je treba združene narode
postaviti na stopnjo, da bodo mo-
gli delovati na tem, da se svet ne
spusti v drugo vojno.

»Naša naloga — je dejal — je
napraviti človeško modrost enako
njegovi razdiralni zmožnosti.«

Slovenska zveza

Praga, 11. AFP. — Kako: poro-
ča radio Praga, je bila danes na
zaključnem zborovanju kongresa
vseslovenskih odborov, odobrena
Zveza vseh Slovanov. Zborovanje
so se udeležili predstavniki Rusov,
Čehoslovakov, Jugoslovancev, Bol-
garov in Lužičkih Slovanov.

Včerašnja seja zunanjih ministrov

Pariz, 11. AFP. — Danes se je
ob 11. uri po francoskem času
pričela tajna seja Sveta zunanjih
ministrov, ki je trajala do 13.05.
Ob 16.30 se je pričela nova pri-
vatna seja štirih zunanjih mini-
strov.

Sestanek posvetovalnega sveta za Italijo

Rim, 11. VZN-ANSA. — Včeraj
je bil 52. sestanek posvetovalnega
odбора za Italijo pod predsedstvom
zastopnika Združenega kraljevstva
sira Noela Charlesa.

Udeležili so se sestanka kot čla-

Italijanske kolonije

Anglija zahteva varstvo nad Cirenajko

Pariz, 11. AFP. — Včeraj popo-
ldne so nadaljevali preučevanje
vprašanj, o katerih se doslej niso
mogli sporazumeti. Najprej so na-
čeli vprašanje kolonij. Molotov je
predlagal, naj bi bil sprejet fran-
coski predlog. Ta načrt je predvi-
deval, da se prepusti sami Italiji
varstvo nad njenimi bivšimi kol-
onijami svedca pod nadzorstvom
organizacije Združenih narodov.

Nato je povzel besedo Bevin, ki
je zahteval, naj se Cirenajka po-
stavi pod angleško varstvo. Pou-
daril je, da je imel med vojno Te-
bruk tak pomen kot ga je imel Stal-
ingrad in naglasil potrebo, da se
zagotovi varnost mednarodnih pro-
metnih zvez.

Bevin je s tem pristal na to, da
se Tripolitanijski postavi pod ita-
lijsko varstvo. Molotov je nato
zahteval, da se mu da čas za pre-

Ustvarjalna sila jugoslovanskih narodov

Beograd, 11. — Tanjug — Maršal
Tito je danes jutraj odpotoval iz
Beograda v Zagreb, kjer bo prisot-
stvoval otvoritvi tretjega kongresa
USAOJ-a. Ob vsej progi Beograd-
Zagreb so maršala Tita pozdravile
velike ljudske množice, ki so se
zbrale na vseh postojah.

V Slavonskem Brodu je maršal
Tito odgovoril na pozdrave ljud-
stva in sejal med drugim: »Na po-
ti skozi Slavonijo sem videl lepo
obdelana polja. To je za nas živ-
ljenjske važnosti. Po zaslugi de-
lovnega delovnega znanstva vseh
slojev naše dežele, po zaslugi de-
jstva, da je odločena vsaka pod-
zemlja, lahko brez strahu gledamo
v bodočnost.

Vem, da nas čaka še mnogo de-
la, toda mnjenja sem, in tudi vi-
ste, lahko prepričani, da bo vse,
kar rečemo in obljubimo, izpolnje-
no. Nikoli se ne bomo umaknili
pred nobeno oviro v naši odločno-
sti, ustvariti boljše življenje in
lepo bodočnost.

Vedno smo verjeli v ustvarjalno
silo naših narodov. Toda priznali
moramo, da v prihodnosti imamo
prikaževali, da bo ta ustvarjalna sila
zahtevala tako široko mrežo, kot se
sedaj dogaja. To je prav tista pri-
pravljenost, ki jo sedaj mi obdu-
dujemo pri naših narodih in ki smo
jo doslej poznali samo v SZ. Ne ob-
čudujemo je le mi, ampak vsi na-
rodi sveta.

V nobeni drugi deželi niso vne-
me in potrebe po graditvi vsega, kar
je bilo razdejano, in do ustvarja-
nja boljše bodočnosti, razumeli ta-
ko hitro in v zvezi za tako resno. No-
beno ljudstvo ni tega bolje razu-
mevalo kot narodi FLRJ.

To je dokaz, da imajo naši na-
rodi zaupanje v novo Jugoslavijo.
da so spoznali, da v njej lahko
vsak narod brez strahu pred zatir-
anjem drugih dela in napreduje.

Vlak, v katerem se je vozil mar-
šal Tito, je prišel v Zagreb ob 13.
uri. Maršala Tita so pozdravili
predstavniki hrvaškega sabora na
čelu z Vladimirjem Nazorjem, hr-
vatski ministri predsednik Baka-
rić s člani vlade, predstavnice AFZ
Hrvaške, zagrebskega mestnega od-
bora in drugi.

Obnovljena električna centrala v Zadru

Zadar, 11. — Tanjug — V Zadru
so obnovili električno centralo in
celotno električno omrežje. Obno-
vitvena dela so izvedli z materia-
lom, ki se je zdel neuporaben. Do-
končali so ta dela 1. maja.

Zadrska električna lahko oskr-
buje ves okraj z električnim to-
kom. Vse mesto in okraj bosta ime-
la »srdaj električno luč«.

Letovišče za de novo ljudstvo

Ljubljana, 11. Tanjug. — V Slo-
veniji bo novo državno podjetje
»Turist hotel« otvorilo pet novih
hotelov s 500 posteljami. Hoteli so
na blejskem jezeru, v Svetem Kri-
žu nad Jesenicami, v Rogški Sla-
tini, Radenci in Dobrni, v samih
znanih mineralnih zdraviliščih all
letoviščih. Otvoritev teh hotelov bo
omogočila delovnemu ljudstvu, da
bo moglo prebiti praznike v slo-
venskih letoviščih.

Vsa plodna zemlja bo obdelana

Ljubljana — Tanjug — Vsa
plodna zemlja, ki dosega ni bila
uporabljena za poljedelstvo, mora
biti obdelana v skladu z gospodar-
skim načrtom in krajevnimi okoli-
ščinami. Ta sklep je uveljavilo
predsedstvo SNOS-a s posebnim za-
konom o obveznem obdelovanju
zemlje v Sloveniji.

Ce kdo sam ne obdeluje svoje
zemlje, jo mora dati v najem, in
če tega ne stori, bodo to napravi-
le ljudske oblasti v njegovem
imenu.

Fašistični kriminalci na pohodu

«Civiltà»

* Tovaršica Clorinda Conti je povedala sledeče: 1. maja okoli 14.
ure sem bila v ulici XX. Settembre. Dva petnaestletna in eden štiri-
naestletni pobolani so se mi pridružili in zahtevali, naj odstranim
znak. Na pomoč mi je prišel nek mladinec, ki je šel ravno mimo.
Neka skupina pa je surovo napadla. Prišla sta dva policista, ki
sta napadence aretirala.

* Tovarš Bizjak Stanislav je povedal sledeče: V kavarni Venezia,
v ulici XX. Settembre, so se fašistični študenti na dan 1. maja zju-
traj pripravljali za skvadristične pohode. Otvajali so v robce železne
bokse. Drugi dan so se v isti kavarni hvalili o svojih »epodvigih«
prejšnjega dne. V isti kavarni je nek fašist pokazal zastavo z zvez-
do, ki jo je 27. marca srgel na sedežu SIAU.

* 1. maja so se tov. Dušan Grilanc, Albert Svetlič, Zorko Grilanc,
Anton Milčič in Helena Graver vračali s slovenskega zleta s skupno
plonirčkov. V ulici Carducci so jih napadli italijanski fašistični pre-
tepači. Tov. Dušana Grilanca so močjo pretepli in mu grozili z nožem.
Plonirja Karla Pegana so udarili po glavi, tako da je bil ves krvav.

* Tovarš Guernino Bean je prišel na prvomajski tolovadni zlet iz
Trizica z dovoljenjem ZVU. V bližini postaja ga je napadla skupina fa-
šistov. Najprej so ga pretepli, nato so mu vrgli kamen v hrbet. Prisko-
či mu je na pomoč neki partizan, ki je bil spremljal do Doma pri-
staniških delavcev.

* Ko je 30. aprila šla po mestu povorka z baklami, so v bližini
kima Massimo zadel italijanski šovinisti lučati na udeležence baklade
kamenje. Tovaršico Palmiro Macchi je zadel velik kamen v čelo.
Odpejali so jo v bolnico.

* Tovarš Boter Giordano je povedal sledeče: Dne 29. aprila sem
bil s šestimi drugimi tovariši pred kročkom Tomasi. Bilo je okrog 8.
ure zvečer, ko je skupina petdesetih italijanskih šovinistov skušala
vdrati v kroček. Videli sem, kako so ti fašisti pretepli nekoga tova-
riša. Tekel sem mi na pomoč. Fašisti so se zagnali name in nekdo
me je z železnim bokserjem udaril po tilniku. Prišlo je na pomoč
drugi tovariš in poskušal se mi je zbežati. Tudi tovariša, ki sem mu
prišel na pomoč, so fašisti udarili po obrazu z železnim bokserjem.

* 1. maja so blizu postojani tržaškega MOS-a fašistični pretepači
napadli tov. dr. Kukanjo, ki je nosil v gumbnici tolovadni znak. Eden
izmed teh fašistov, ki je govoril z južnjaškim naglasom, ga je udaril
v obraz in se nato odstranil. Tov. dr. Kukanja je nato zahteval od
agentov civilne policije, ki so bili priča prizoru, naj fašista aretirajo.
Policisti pa tega niso napravili.

* Tovarš Santo Scaramuzza, Lucio Miani, Giovanni Cattonar,
Flora Trevisan in Stefan Pernarčič so na dan 1. maja okoli 14. ure
šli po ulici Carducci. Pred njimi je bila skupina garibaldincev. Ita-
lijski šovinisti so garibaldince zaaravali in pljuvali. Omenjene tova-
riše so isti fašisti napadli, jim srgali rdečo zvezdo iz gumbnice in
jih nato krepko pretepli.

* Tovarš Sergio Pizzignak je povedal sledeče: Okoli 11. ure dne 1.
maja sem šel s skupino garibaldincev proti Ponterosu. Tam so nas
italijanski šovinisti napadli s kamenjem. Ko me je zadel velik kamen,
sem stopil nekoliko vetrn. Za seboj sem zaslišal glas: »vigliaccio d'un
s'cissov. Obrnil sem in se zagledal črtna, ki me je udaril s kijem po
glavi. Od udarca se mi je zavrtelo v glavi. Čerim me je nato prejel pa so
roko in me porinili proti skupini šovinistov, ki se nosili s trikoloro. Ti
so me začeli pretepati in eden izmed njih me je udaril z železnim
bokserjem. Nato so me vrgli na tla in sem se onesvestil. Vsega
okrvavljenega so me hoteli nato vreči v kanal, moji tovariši pa so
me prisilili čisto na pomoč in me prepeljali v bolnico. Iz bolnice so me
pozneje prepeljali v Dom pristaniških delavcev, kjer sem ostal v
oskrbi.

* Tovarš Pahor Renato, ki se je že v tej vojni dve leti boril kot
garibaldinec v Sloveniji, je povedal sledeče: 1. maja sem prišel v Trst,
da se udeležim praznovanja 1. maja. Na borznem trgu sem videl več
skupino fašističnih pretepačev, ki so pretepli nekoga delavca. Nsem
mogel prenesti takoga divjstva in sem posegel vmes, da brani to-
varša, ki je bil sam proti petim. Prišli so agenti civilne policije, ki
so pokazali svojo »nepristojnost« tem, da so me začeli pretepati s
kiji. Znaki od teh udarcev se poznajo še danes.

SZ brani pravice zavezniške Jugoslavije

ki je dala tako velike žrtve za zmago nad fašizmom

Pariz, 11. Tass. — Francija je
predlagala, naj se postavijo bivše
italijanske kolonije pod italijansko
varstvo. Ameriški predlog odreja,
kot je znano, varstvo ZN nad ita-
lijskimi kolonijami.

Lahko je ugotoviti, da ni samo
francoski predlog, temveč tudi a-
meriški predlog mnogo bližje so-
vetjskemu predlogu kot pa britan-
ski predlog. Končno gre pri vseh
teh treh načrtih — sovetiskem, a-
meriškem in francoskem, za vrsto
varstva in različne obstaja samo
v obliki in različni stopnji udele-
be Italije pri tem varstvu.

Angleški predlog ima popolnoma
drugačen značaj, ker izključuje za-
vezniške dežele in celo Italijo sa-
mo od sodelazbe pri določevanju
usode teh ozemelj.

In sedaj, kaj se dogaja? Z a-
meriške strani ni slišati nobenega u-
govora proti britanskemu načrtu.
Očitno bi ta »čudež« ostal brez raz-
lage, če ne bi imeli zadostnega šte-
vila dejstev o zvezi med anglo-
saskimi silami, ki temelji, kolikor
je mogoče soditi, na medsebojnih kom-
penzacijah v raznih delih sveta. To-
da ta sporazum v interesu obeh
velesil je moral neizbežno, kar je
vsem razumljivo, ustvariti velike
ovire za uresničevanje sporazuma,
ki bi ne bil sprejemljiv samo za
anglo-sake velesile, temveč tudi za
vse druge dežele.

Se več, zveza, ki je bila verjetno
ustanovljena na podlagi napačne-
ga naziranja, da lahko rešijo me-
narodne probleme, ne da bi upošte-
vali interese in pravice ostalih, o-
mogloba raslaga stalica Amerikan-
cev in Britancev v številnih vpra-
šanjih.

To se vidi posebno jasno v vpra-
šanju JK. Ameriška in britanska
delegacija sta tudi tukaj zavzeli
stališče, ki želi narekovati svojo vo-
ljo drugim udeležencem razgovorov,
ne da bi upoštevala upravičene na-
rodne interese — v danem primeru
eno tmed najhujših zavezniških
držav — Jugoslavije. Znano je, da
obstoji bistvo njihovega predloga
v ločitvi Trsta od ostale JK.

Toda Trst je v političnem ostru-
deu JK, katere naravno središče je
in bilo v primeru ločitve obso-
jeno na gospodarski propad in na
pobano umiranje. Obenem bi bila
povzročena velika škoda širokemu

GOVOR MARŠALA TITA

Slovenski preporod največja nevarnost silam mraka

TITO: Od vsega začetka vojne smo se zavedali, da vodi Nemčija vojno v prvi vrsti za uničenje Slovanstva

Beograd, 11. Tanjug. — Predsed-
nik predstavnih narodnih skupščin
FLRJ dr. Ivan Ribar je priredil
včeraj zakusko na čast čehoslova-
skih državnikov, na kateri je bil
navzoč tudi maršal Tito. Na zakus-
ki sta imela dr. Ivan Ribar in mi-
nistriški predsednik Fierlinger po-
minuti, v katerih sta poudarila po-
men pogodbe o prijateljstvu in
vzajemni pomoči, ki je bila podpisa-
na med Jugoslavijo in Čehoslova-
sko.

Na koncu zakuske je spregovoril
maršal Tito in dejal med drugim:
»Slišali smo že nekaj napitnic, ki
so izrazile ono trdno prijateljstvo,
ki družijo narode Jugoslavije in Če-
koslovaške.

Dovolite mi, da izročim nekaj
besed o našem velikem bratu, ki
ga tukaj nihče ne predstavlja, in
katerega podporo in zaščito čuti-
mo ob vsakem koraku. Med naj-
večjim trpljenjem, ki ga pozna člove-
štvo, ko je šlo za biti ali ne biti,
ko ni bilo samo vprašanje, ali bo
nekaj mali narod izginil z zemeljske
okolišje, temveč je obstajal
tudi problem rešitve reda na svetu
za sto prihodnjih let, v tem času
su mi tukaj v Jugoslaviji nismo
bili uničeni, nismo bili poraženi,
čeprav smo bili okupirani; toda
čutili smo se nevezljivo močno in
silne, ne zato, ker smo močni, tem-
več ker smo imeli vero v prihod-
nost, ker smo imeli na severu mo-
gočnega brata — ZSSR.

Imeli smo neomajno vero, da
ZSSR ob takih težkih pretresaljih

Poglobitev prijateljstva

med jugoslovanskimi in čehoslovanskimi narodi

Beograd, 11. Tanjug. — Včeraj
je ministriški predsednik čehoslo-
vske vlade dr. Zdenek Fierlinger
sprejel delegacijo Čehov in Slova-
kov v Jugoslavijo. Delegacija je
vodil ing. Pavel Vrbovski, v njej
so bili Jan Gaspar, major jugo-
slovanske armade Josip Vojaček
in Andrija Siratski.

Ministriški predsednik Fierlinger
je odgovoril na pozdrav delegacije
in pozval delegate, naj vsvetujejo
vsem Čehom in Slovakov v Jugosla-
viji, naj nadaljujejo delo za po-
globitev prijateljstva in enotnosti
z jugoslovanskimi narodi in naj
skupno z njimi delujejo za gospo-
darsko obnovo svoje nove domo-
vine Jugoslavije.

Beograd, 11. — Tanjug — Sinoči
je čehoslovanski ministriški pred-
sednik dr. Zdenek Fierlinger s

svojim spremetvom odpotoval iz
Beograda na Čehoslovaško.

Ob odhodu so se poslovili od
čehoslovanske delegacije člani ju-
goslovanske vlade, notranji mini-
ster Ranković, finančni minister
Streten Žužević, zunanji minister
Stanoje Simić, minister za rudar-
stvo Banje Andrejev in šef general-
štaba jugoslovanske armade gene-
ral Koča Popović.

Beneš odlikoval jugoslovanskega ministra Simića

Praga, 11. Tanjug. — Predsed-
nik Čehoslovanske republike dr. Be-
neš je odlikoval jugoslovanskega
zunanjega ministra Stanoja Simića
z redom belega leva prve stop-
nje za zasluge za čehoslovaško re-
publiko.

DEVETI MAJ

Moskva, 9. — Tass — Akademik
Evgen Tarle je v članku pod
naslovom »Deveti maj«, ki ga je
objavila »Krasnaja Zvezda« na-
pisal:

»Mi sodobniki se moramo od-
daljiti nekoliko od 9. maja 1945.
da bi mogli razumeti vso svetov-
no zgodovinsko važnost tega da-
tuma. Celo sovražni evropski in
ameriški listi so večkrat izrekli
prepričanje, da bi se v najboljšem
primeru končala vojna na zapadu
neodločno, če bi se Rdeča arma-
da, potem ko je poglajala sovraž-
nika iz ozemlja Sovjetske zveze,
ustavila na svojih državnih
mejah.

Mi vemo, da je pojava letnih
bojnih na koncu vojne viliu Nem-

DEVETI MAJ

cm upanje na odlog. Za spo-
mladi leta 1945. so se angleški
reakcionarji trudili na vse krip-
lje, da bi dokazali potrebo skle-
piti. Zlom hitlerjevskega imperija
je postal dejstvo ogromne zgo-
dovinske važnosti.

9. maja 1945. je prenehala mo-
ra, ki je težila Rusijo in Evropo
celih 75 let. Kakšne so pa bile
nade, ki so očivilje kolovodno
berlinskih roparjev in njihovih
pristašev ob njegovem zadnjem
dihu? Goebbelsovi in Hitlerjevi
epigoni ter njihovi tajni privrženci
in Nemčiji in tujini so še danes.
eno leto potem, polni nad, ki jih
je izrazil Goebbels 23. aprila
1945 v zaključku »Reichskanzlei«
naznanjajoč, da bodo izbruhli
spopadi med Rusi in Amerikanci.

Fašisti vseh vrst pa se ne mo-
rejo potolažiti vsled uničenja
svojih blatvenih sil, sil hitlerjev-

Ob prekopu poslednjih ostankov tov. Jožeta Srebrnič

Sklonimo glave v počastitev velikega sina naše primorske zemlje

Tov. Srebrnič je eden od tistih borcev za pravice svojega naroda ki so vae življenje trpeli, in na pragu svobode ki bi jim edina prinela zadostitev za vse muke, žrtvovali se svoje življenje. Saj svoje življenje je žrtvoval tov. Srebrnič prav za prav že mnogo prej. Vae njegovo življenje, od rane mladosti do zadnjega zdiha, je bilo za izdihni sredi noči v valovih svoje ljubljenice Soče, s karabinjo ob strani, kot partizan na drzni poti sredi okupatorskih postojank, vse to življenje neomajno zvestega borca je bilo ena sama žrtev.

Ze kot mlad študent, po končanem oficirskem tečaju v avstrijski vojski, se je odpravil na pridobitveno črno poročnika, ker v skladu s takratnimi načeli socialno - demokratične stranke kot njen član ni hotel postati oficir. Pozneje je moral zaradi siromastiosti prekiniti pravne študije na graški univerzi. Postal je mizar kot njegov oče. Opustil je tudi to in se posvetil obdelovanju majhnega očtvojevega posestva. Ze takrat ga je ljubilo solkansko in vae gorško delavstvo kot svojega najzvestejšega in najposobnejšega političnega delavca in ga je posebno spoštovalo, ker je bil kot intelektualac eden izmed izredno redkih, najzvestejših, ki so se posvetili delavskemu napredku in se brez takrat še posebno ukoropnjene razredne nadzlosti uvrstili v družbo preproste ljudstva.

Prisiljen zaradi prilik je moral tov. Srebrnič ob izbruhu vojne v avstrijsko vojsko. Sel pa je kot navaden vojak in že v prvih dneh po prihodu na fronto pobegnil s trindvajsetimi tovariši v rusko ujetništvo. Kot zavednega delavskega borca ga vidimo v Rusiji še med udeleženci socialistične revolucije. Tu se je prekalil tov. Srebrnič v zavednega bolševika, ki je viden v oktobrski revoluciji, kakšna je pot do uredenjenega socialističnega obdobja.

Prejopen s temi idejami se je vrnil v domovino in postal kmalu eden najbolj priljubljenih voditeljev komunističnega gibanja v Juljski krajini, ki se je razvilo po razcepju social - demokratske stranke iz njenega levega krila. Izvoljen je bil kot poslanec na komunistični listi, branil interese delovnega ljudstva v Rimu, dokler ni s svojimi ostalimi tovariši po Mussolinijevi uredbi totalitarne fašistične režima nastopil golgotno zapora in konfincije. Sedaj je romal tov. Srebrnič iz konfincije v konfincijo, iz zapora v zapor. 1939 se je zato po povratku iz konfincije odločil za beg v Jugoslavijo. Toda polfašistični režim karagorjčevske Jugoslavije ni bil nič boljši od Mussolinijevga. V Ljubljani so ga takoj zaprli in 1940 so ga že prepeljali v postojnske zapore, fašistom v roke. Po dveh letih zapora je moral nato zopet v koncentracijsko taborišče. Tu je ostal do zloma Italije, nato pa je iz taborišča na otoku Ventotenem prišel domov in mesec dni nato ga že najdemo v partizanih.

Tov. Srebrnič je za časa svojega dolgega zapora napisal tisoč strani dolgo zgodovino Slovenije, ki pa se je žal izgubila pri neštetem romanju od policije do policije.

Vse trpljenje pod fašističnimi valpi ni moglo streti tov. Srebrnič. Kot šestdesetleten partizan je še vedno svež v vseh naporih, odpornosti od mnogih mlajših, a svojo poštrevnostjo in večno dobro voljo vsem vzgled. Tak je prišel junija 1944 na volitve v Brda, da kot član porajinskega odbora prisostvoval temu važnemu koraku k udržitvi ljudske oblasti na zapadnem Primorskem. Z veseljem je šel na naporno in nevarno pot, brez oklevanja se je odločil na tveganje

Slovensko narodno gledališče za Trst in Primorje

sicer: v Postojni danes, dne 12. t. m. popoldne »Raztrgance«, zvečer »Vdovo Rošinko«, v Idriji dne 14. t. m. »Raztrgance«, dne 15. t. m. »Vdovo Rošinko«, v Cerkljem dne 16. t. m. »Raztrgance«, dne 17. t. m. »Vdovo Rošinko«, v Sv. Luciji ob Soči dne 18. t. m. »Raztrgance«, dne 19. t. m. »Vdovo Rošinko«, v Ajdovščini dne 21. t. m. »Raztrgance«, dne 22. t. m. »Vdovo Rošinko«, v Vipavi dne 23. t. m. »Raztrgance«, in v Sežani dne 24. t. m. »Raztrgance«.

Cene povsod: sedeži 40 lir, stojišča 20 lir.

Gostovanje prosvetnega društva »Vesna«

Danes 12. t. m. ob 16. uri bo prosvetno društvo »Vesna« iz Sv. Križa pri Trstu uprizorilo v Pliskovici na Krašu dramo v treh dejanjih »Svet brez sovraštva«. Udeležite se te prireditve polnoštevno.

ZPP Bazovica

Danes 12. t. m. ponovi ZPP javni ples na prostem. Vabljeni vsi!

ZPP Repentabor-Dol

Danes 12. t. m. priredi Zveza primorskih partizanov Repentabor-Dol zabavni večer na prostem. Začetek ob 15. uri. Prispevki so namenjeni vojni siroti.

Slovensko planinsko društvo

Priredi danes 12. t. m. svoj 3. izlet iz Trsta na Arviže (816 m). Odhod ob 9.22 uri dopoldne v vlakom iz postaje Sv. Andrej, povratni okrog 21. ure. Hrana in nahrbnika. Vabljeni vsi planinci!

Republikanska socialistična stranka

Danes 12. t. m. ob 10.30 bo priredila v kinu Alabarda strankina sekcija za kulturno zborovanje, na katerem bo prof. Narciso Smidchen govoril o »Boju za obstoj«.

Kulturni krožek »M. Kraljič«

Danes ob 20. uri zabavni večer kot po navadi.

Odgovornost ZVU je neizpodbitna

za vse neofašistične izpade proti ljudstvu, ako tega ne prepreči takoj z ostrimi merami, katere bi morala sicer že davno podvzeti

Izzivalno in podlo obnašanje reakcionarnih elementov ter pasivno - katero tomladi ljudstvo kot pristansko-zadržanje organov ZVU ob napadih raznih udarnih tolp CLN-a na nezaščitene otroke, žene in starčke, ki so mirno in disciplinirano manifestirali po mestu ali pa se v manjših skupinah vračali z manifestacije, je izzvalo silno ogorčenje tržaškega delovnega ljudstva.

Prvi maj je delavskim množicam in tržaškemu ljudstvu na splošno zelo pri srcu. Saj ni le dan, ko delavci vae sveta glasno izpričujejo svojo pravico do življenja, dostojnega človeka, in svojo neomajno voljo, osvoboditi se kapitalističnega jarma in izkoriščanja, temveč je tudi obletnica osvoboditve naše pokrajine od nacifašističnega okupatorja.

Delavci so se tega dvojnega pomena 1. maja globoko zavedali in so korakali na čelu vsega resničnega demokratičnega tržaškega ljudstva po mestnih ulicah, ki nosijo povsod pečat njihovega dela in znoja. Mirno in dostojno so korakali po mestu. Na večer pred prvim majem je njihove ogorile in odločne obraze osvetljeval sij bakel, simbol plamena bodočnosti, prvega maja pa so strinjeno in svečano korakali za svojimi rdečimi zastavami. Niso se ozirali na drhal, ki je tulila na gospodskem korzu in histerično pljuvala na borce, temveč samozvestno stopali v nogočni povorci. S tem svojim obnašanjem so vsemu tržaškemu ljudstvu, nasprotnikom in svetu pokazali svojo moč, samozavezo, dostojanstvo in disciplino.

Toda ljub vsemu temu se je kraljeva reakcija, ki so jo okrepili zagrizeni fašisti, zbrani z vseh vetrov italijanskega polotoka, prav divjaško in v fašističnem slogu znašala nad našimi delavci in nad našim ljudstvom, kateri so po tehkih letih zatiranja, žrtve, muke in trpljenja proslavljali ta veliki dan.

Naše garibaldince, junake borbe za svobodo našega ljudstva, so opljuvali, našo dečo in žene posvalili in pretepali, naše delavce in najboljše antifašistične borce napadali z nož in drugim orožjem, tov. Ravnikarja, iskrenega in po čenega demokrata, zahrbtno umorili.

Ogorčenje vsega našega ljudstva zaradi teh dogodkov pa se je v pričetku plesnega in pristanskega začenja odgovornih organov ZVU še bolj stopnjevalo. Vse ljudstvo namreč je in trdno prepričano, da je moglo priti do teh dogodkov, izzivanja in zločinov samo zato, ker

Bliža se konec šolskega leta

Kaj pa ukrepa šolska uprava na slovenski gimnaziji za izboljšanje učnega uspeha?

Niti dva meseca nas ne ločita več od zaključka šolskega leta na slovenski gimnaziji v Trstu. Zdaj ob koncu leta se bo videl uspeh, vae truda in učenja dijakov ter dela profesorjev. Videti se bo uspeh dela v prvem šolskem letu na slovenski gimnaziji po dolgih letih fašizma.

Naravno bi bilo, da bi šolska uprava zdaj čim bolj poznamala in potrdila, da pomaga učencem k čim boljšemu učnemu uspehu. Naravno bi bilo, da bi skusala nuditi čim večjo pomoč dijakom, ki po tehkih letih spet hodijo v slovensko šolo, in ki morajo obenem nadomestiti toliko zamujenih let v času borbe.

Vendar se ne sliši in ne vidi pravič od tega. Ravno nasprotno! Zdi se, kakor da hoče šolska uprava na slovenski gimnaziji namenoma zametati izboljšanje šolskega pokraja ter izvenšolske pomoči dijakom. Še pred velikonočnimi prazniki so imeli dijaki vsaj za najnujnejše predmete (latinsko, slovensko, italijansko) bržglačne, izvenšolske tečaje po dvakrat na teden.

Do konca šolskega leta ni več daleč. Naši dijaki morajo premagati še mnogo težkoč, da bodo izboljšali svoje uspehe. Razen tega, da izvenšolskih tečajev, je tudi pouk v šoli marsikdaj tak, da mu dijaki ne morejo slediti in zaostajajo.

Šolska uprava slovenske gimnazije ne sme dopustiti, da bi tako stanje trajalo še naprej. Stvar nas vseh: dijakov, staršev in vsega približajta, da se poskrbimo za to. Primorsko ljudstvo se ni zato borilo za slovenske šole, da bi se v teh šolah dijaki ničesar ne naučili. Matere in očete niso dajali zlatih svojih sinov in hčera v šolo, da bi se tu zametajali njihov pouk in kulturni dvig. Vprašanje ureditve pouka in pomoči dijakom na slovenski gimnaziji je nujno in treba ga je urediti takoj. V nasprotnem primeru ima lahko to stanje ob koncu leta težke posledice.

Obsodba generala Esposita in pajdašev

Včeraj se je pred izrednim porotnim sodiščem končala razprava proti generalu Espositu in ostalim oficirjem. Preden pa je sodišče izreklo sodbo, je odv. Turula v dolgem govoru branil gen. Esposito, A. Raffatija, polk. Bugliarella, dr. Ruzarja in polk. Giarratana.

Visek predočnosti je dosel v zagovoru Esposita. Dejal je, da ni dovolj dokazov za obsodbo Generala Esposita ni le rešitelj Trsta, temveč je s svojim ravnanjem preprečil, da niso mogli Nemci zapleniti ogromnih količin materiala. Predstavil je celo kot prostovoljnega talca, ki je najbolj trpel pod okupatorjem. General Esposito je posteljan, ker je ljubil svoj Trst, se zanj žrtvoval, mu pomagal in ostal na svojemu mestu. Ni zbežal kot drugi generali, ki bi se danes hoteli prikazovati kot partizani.

Po zagovoru se je sodni dvor umaknil in po štirnem posvetovanju razglasil sodbo. Obsodil je: gen. Esposito na 30 let, gen. D'Amore na 15 let, ostale pa vsi tri na izgubo državljanjskih pravic in tri leta policijskega nadzora po preostani kazni.

Polk. Pirilja, podpolkovnika Giarratana, Bugliarella, Benedettija, radnika oficirske zveze Affattatija, kap. Carbone, Wondricha in Ruzarja je je sodišče oprostito ali polpomeno ali pa zaradi pomanjkljivosti dokazov.

Vse pa so opustili od obtožbe zaviščanja.

Tako se je končal proces, na katerem smo čuli apologetiko fašizma, poviševanje italijanstva, opevanje podlega oportunizma, na katerem smo videli samozavezo in oholo ravnanje generalov in oficirjev, ki so poselili v smrt veliko število svojih tovarišev, ki niso hoteli prisesti republikanski fašistini vladati. Tako se je končal proces, ki je bilo težko ugotoviti, kdo je sodnik in kdo sedi na njem. Ljudje, ki so cinično pošiljali v smrt vse, ki niso pred njimi klonali, ljudje, ki so prosto sprejeli okupatorja, so se prosto sprejeli v odmorih in se rokovali s svojci, medtem ko so med pulike iztele v črno odloke vdove in otroci njihovih žrtv. Kako vse drugače je bilo takrat, ko so se vladali tri gosodi. Tedaj si videli, kako so vodili obtožene na dolgih verigah v sodno dvorano, kako so jih strazile cele vrste kabinierjev in milničkov s časajenimi bajneti, kako je izbrana publika z užitek pasla oči nad svojimi žrtvami. To da vse to je preteklost.

Sedaj je prišla »demokracija«, njene aснове utvaja on, ki so se z največjim besom borili proti njej. Ali je morda še kakšna dežela na svetu, kjer čestitajo podobno: primer Pagnini, Vidusso in drugi valpi, katerim je s'edil sedaj še Esposito s pajdaši?

Morda... Francova Spantja... Nove nadaljevali komentiranje te vae sramote časom v katerih živimo, pa je odveč.

Preveč smo že govorili in pisali! Tako dogodki pa lahko sedaj samo še močno vplivajo na spoznavanje in mnenje slehernega človeka, ki spoštuje kaj pidišja za človeštvo.

Juljski sindikati izdajajo delavski razred

10. t. m. so se sestali direktivni svet vsi dve stroki, tovarniški odbor in pododbor ter zaupniki, ki so svažeali svoje stališče proti Juljskim sindikatom z naslednjo resolucijo:

Skupniška svetov vseh strok, tovarniških odborov in pododborov ter zaupnikov, ki so se zbrali 10. maja, je po poročilu to. Sborja o akcijah sporazumih v popolnem soglasju s predstavni ki kovaarjev.

izjavila,

da odločno nasprotuje, da bi predstavniki omenjenih strok skupno razpravljali z zastopniki Juljskih sindikatov bodisi v pogajanjih o akcijah delu bodisi ob vseh drugih prilikah. Saj Juljski sindikat dejansko tedaj delavski razred.

Borjana

PROSLAVA 1. MAJA

Vsi zavedni vaščani so slovesno praznovali 1. maj mednarodni praznik delovnega ljudstva in obletnico naše osvoboditve po Jugoslovanski armadi. Naslednje dne so vaki fašisti reaktorjali, to je bivši ovaduh ljudstva in kolaboracionisti šli v cerkev. Na polovici sv. maše pa so raz zvonik izvalili zavzevalske zastave in domobransko zastavo. To, da njihovo veselje ni trajalo dolgo. Kmalu je pilcel v vas gospod kurverner iz Kobardic in vprašal, kdo je dovolil izobesiti na zvoniku tako zastavo. Nekateri so mu odgovorili, da je to dovolil župnik. Zato je g. kurverner dal poklicati župnika Ožnjaka, obenem pa je ukazal takoj odstraniti zastavo iz zvonika.

Prosvetno društvo »Jadrana« v Ronkih

Prosvetno društvo »Jadrana« iz Ronk obvešča vse članstvo, da bo v nedeljo predavanje kakor vsak mesec in sicer ob 15. uri v prostoru ljudskega doma. Vabljeni vsi!

Enotni sindikati

Sindikati namenovsko tovarne jute. Vse delavce tovarne jute in konoplja v Trstu vabimo na občni zbor, ki bo v torek 14. t. m. ob 13.30 v prostorih v ulici Imbriani 5.

Sindikati namenovsko spalnih vozov. Ker je priključiti skorajšnji obnovitvi inženirskih spalnih vozov, ki bodo vozili na vzhod, v Avstrijo, na Madžarsko in v Češko, kar bo zahtevalo zaposlitev občutnega števila persona, vabimo brezposelne in svažeali na novo ustanovljeni sindikat spalnih vozov, ki ima svoje prostore v ulici Imbriani št. 5, soba št. 16.

Pevski koncert društva »Slavko Škamperle«

Prosvetno društvo »Slavko Škamperle« ponovi dne 15. t. m. v ljudskem domu pri Sv. Ivanu svoj pevski koncert.

Prosv. društvo »F. Marušič«

Prosvetno društvo »F. Marušič« v Rocculi uprizori danes ob 20. uri pri Lovcu F. S. Finigarjevo ljudsko dramo v treh dejanjih »Razvaline Evlijenjas«.

Kulturna prireditve pri Sv. M. M. Spodnji

Danes 12. t. m. bo pri Sv. M. M. Spodnji - Ravte-vr-Montebel - gostilna »Bakos«, kulturna prireditve. Začetek ob 15.30. Nastopijo domači pevski zbori: moški »G. Rota«, »Proletari« po velikih uspehih na proslavah v aprilu in maju.

Okrožni SIAU za Gorisko zahteva: ZVU naj ne dopušča provokacij!

Okrožni odbor SIAU za Gorisko je dne 10. t. m. naslovil na ZVU pismo, v katerem postavlja, da imajo antifašistične demonstracije, ki nameravajo dani prizoriti profašistični elementi v Gorici za provokacijo, ki ima namen izvesti vzgledno discipliniranost in mirno, ljubnost profašističnega ljudstva. Daje pravi, da antifašisti gorškega okrožja ugotavljajo, da jih dovoljenje takofašistične demonstracije po ZVU žali, da je to žale vseh tistih, ki so padli v borbi proti fašizmu skupne z zavzevalskimi armadami, da je za vse odgovorna ZVU, ki dopušta tako postopanje. Zato antifašisti gorškega okrožja odločno zahtevajo, da se prepreči napovedane demonstracije. Odklanjajo vsako odgovornost za posledice, protestirajo proti stališču, ki ga je zavzela ZVU s tem, da daje fašističnim in profašističnim elementom možnost provokacij in incidentov, s čimer stavlja na preizkušnjo mirno, ljubnost profašističnega ljudstva, ki je bilo in je še danes pripravljeno streči vsako pojavo fašizma tudi za ceno največjih žrtv. Antifašisti gorškega okrožja menijo, da dopušanje profašističnih provokacij žali slavne zavzevalske armade, ki so prelele potoke krvi za uničenje fašizma.

V zvezi med reprezentanco delavstva podjetij CRDA v Trstu in reprezentanco delavstva podjetij CRDA v Trzinu nogometna tekma. Med odmorom in po tekmi bo tekmovalje v lahki atletiki, štafeta 4 x 100 in vajeenje vrvi.

NEDELJA, 12. MAJ

7 Glasba za dobro jutro: 7.10 branje sporeda v slov. in poročila v slov.; 7.30 pesna jutranja glasba; 10.30 ples v slov.; 11.30 nedeljski glasbeni spored; 12.30 verski govor v slov.; 12.30 kmetsko predavanje v slov.; 12.45 poročila v slov.; 13.15 branje sporeda in reproducirana glasba; 13.30 operna glasba; 14. pregled tedenskih sporedov; 14.15 pregled vestí; 14.20 otroška oddaja v ital.; 14.40 otroška oddaja v slov.; 17. radijska kroglica: nogometne tekme, naše vesela glasba; 18. zbor pod vodstvom dirigenta Uga Sartorja; 18.30 plesna glasba; 18.45 športna poročila; 19. zbor iz Dornberga pod vodstvom dirigenta Hareja Zorka; 19.30 predavanje o telezni vzgoji; 19.30 slovenska simfonična glasba; 20. napoved časa - poročila v slov.; 20.30 Mozartova opera: kazalo, da zna smotno sestavljati svoj program.

Vsebinska igra so ljubzenski zapletljivi med baronom in hčrno Nežiko, ki se moči z Matibkom, med baronom in Matibkom, ki spravlja barona v ljubljansko in ki se konča s tem, da ostane baron osramočen pred občinstvom ravno v trenutku, ko se je hotel zvesti nad gospo in Matibkom zaradi dovedne nevestobe. Ker je igra stara, zahteva se prav posebno pažljivo režiserja in igralcev, ki jo prav za prav rešujejo.

Režiser M. B. je vložil ves svoj trud v delo, le žal, da ni imel srebe pri izbiri igralcev. Motila je ženska zasedba moške vloge in vloga Nežike, katro bi morala imeti mlajša oseba. Situacija so bile dobro prerazumljene, kar je razločljiva zahteva. Prav tako so njegova zasluga vsa in iznenačja in lepi kostumi. K temu bi bilo pripomniti le, to, naj bi imela igra hitrejši tempo in naj bi se pasilo, da ne bi bile ravnane pauze predolge, kar je vsekakor celotni prireditvi samo v škodo.

Nogometne tekme med podjetji

V sredo 15. t. m. ob 17.30 uri bo v Trzinu med reprezentanco delavstva podjetij CRDA v Trstu in reprezentanco delavstva podjetij CRDA v Trzinu nogometna tekma. Med odmorom in po tekmi bo tekmovalje v lahki atletiki, štafeta 4 x 100 in vajeenje vrvi.

NEDELJA, 12. MAJ

7 Glasba za dobro jutro: 7.10 branje sporeda v slov. in poročila v slov.; 7.30 pesna jutranja glasba; 10.30 ples v slov.; 11.30 nedeljski glasbeni spored; 12.30 verski govor v slov.; 12.30 kmetsko predavanje v slov.; 12.45 poročila v slov.; 13.15 branje sporeda in reproducirana glasba; 13.30 operna glasba; 14. pregled tedenskih sporedov; 14.15 pregled vestí; 14.20 otroška oddaja v ital.; 14.40 otroška oddaja v slov.; 17. radijska kroglica: nogometne tekme, naše vesela glasba; 18. zbor pod vodstvom dirigenta Uga Sartorja; 18.30 plesna glasba; 18.45 športna poročila; 19. zbor iz Dornberga pod vodstvom dirigenta Hareja Zorka; 19.30 predavanje o telezni vzgoji; 19.30 slovenska simfonična glasba; 20. napoved časa - poročila v slov.; 20.30 Mozartova opera: kazalo, da zna smotno sestavljati svoj program.

Vsebinska igra so ljubzenski zapletljivi med baronom in hčrno Nežiko, ki se moči z Matibkom, med baronom in Matibkom, ki spravlja barona v ljubljansko in ki se konča s tem, da ostane baron osramočen pred občinstvom ravno v trenutku, ko se je hotel zvesti nad gospo in Matibkom zaradi dovedne nevestobe. Ker je igra stara, zahteva se prav posebno pažljivo režiserja in igralcev, ki jo prav za prav rešujejo.

Režiser M. B. je vložil ves svoj trud v delo, le žal, da ni imel srebe pri izbiri igralcev. Motila je ženska zasedba moške vloge in vloga Nežike, katro bi morala imeti mlajša oseba. Situacija so bile dobro prerazumljene, kar je razločljiva zahteva. Prav tako so njegova zasluga vsa in iznenačja in lepi kostumi. K temu bi bilo pripomniti le, to, naj bi imela igra hitrejši tempo in naj bi se pasilo, da ne bi bile ravnane pauze predolge, kar je vsekakor celotni prireditvi samo v škodo.

Dobra sra

F. K. Trst daruje 100 lir za sirote padlih partizanov, 100 lir za brezposelne delavce.

Nogometne tekme med podjetji

V sredo 15. t. m. ob 17.30 uri bo v Trzinu med reprezentanco delavstva podjetij CRDA v Trstu in reprezentanco delavstva podjetij CRDA v Trzinu nogometna tekma. Med odmorom in po tekmi bo tekmovalje v lahki atletiki, štafeta 4 x 100 in vajeenje vrvi.

RADIO

NEDELJA, 12. MAJ

7 Glasba za dobro jutro: 7.10 branje sporeda v slov. in poročila v slov.; 7.30 pesna jutranja glasba; 10.30 ples v slov.; 11.30 nedeljski glasbeni spored; 12.30 verski govor v slov.; 12.30 kmetsko predavanje v slov.; 12.45 poročila v slov.; 13.15 branje sporeda in reproducirana glasba; 13.30 operna glasba; 14. pregled tedenskih sporedov; 14.15 pregled vestí; 14.20 otroška oddaja v ital.; 14.40 otroška oddaja v slov.; 17. radijska kroglica: nogometne tekme, naše vesela glasba; 18. zbor pod vodstvom dirigenta Uga Sartorja; 18.30 plesna glasba; 18.45 športna poročila; 19. zbor iz Dornberga pod vodstvom dirigenta Hareja Zorka; 19.30 predavanje o telezni vzgoji; 19.30 slovenska simfonična glasba; 20. napoved časa - poročila v slov.; 20.30 Mozartova opera: kazalo, da zna smotno sestavljati svoj program.

KULturno PROsvETno DELO „Umetnost med narod“

Ta napis na transparentu, katerega smo videli ob neki priliki na čelu gojenecv Glasbene akademije, bi moral postati geslo vseh glasbenih ustanov in društev. In treba bi bilo napeti vse sile, da bi se to geslo izvajalo nabitno, tako da bi bila prava umetnost dostopna res vsakemu Slovencu v najpogostejšem kotiku naše domovine.

Zasledujem mitinge in prireditve zadnjega časa, na katerih se je skušalo to geslo tudi praktično izvajati, a priznati moram, da me je umetnost, ki jo tam nudijo narodu, globoko razočarala. Ali res enima naš narod tako nisko, da mu nudimo takšno muziko? Ali je to umetnost? Ni! To, kar nudijo tam, je surrog najslabše vrste, ad hoc sestavljeni programi, ki nimajo namena služiti umetnosti, ampak izpolniti, bolje bi rekli, ubiti čas. Tudi propaganda ni to. Propaganda zasluži to ime, kadar je dobra, pčtena, ne pa kadar odvija. Dobra glasba je sama po sebi naravno, tako da jo podpira propagando, kadar jo podpira, podpira tudi propagando.

Kje je orok za dedekano naših prireditelj? Vzrok je v improvizaciji, ki jo vršijo vsi ljudje, ki jo glasbi nimajo vajeni. Danes dobi to in družstvo od tega odnosa pismo sledeče vsebine: Pojutrnjem bo v dvorani... miling (ljudski koncert). Vsi zbor bi imel dva nastopa, po 3 točke. Sporočite nam nemudoma naslovo pesmi, da bi dali lahko spored v list. Računamo s vašim sodelovanjem, delajte udarilsko. Priznam, da je tak način sestavljanja programov kar moč preprost. Ne utruji, ne stavi prevelikih zahtev. Vsaka tipkariča ga lahko sestavi. Še odborovlji se ni treba. Zakaj pa imamo društva in muzikante? Vprašam tovariše, ki so to valilo, bolje rečeno nalog odposlali, ali se zavedajo, kakšno škodo so s to zahtovo storili? Ne, tega brez dvoma ne vedo. To je približno tako, kot bi jas pisni odboru pismo te vsebine: Dragi tovariši! Pojutrnjem nameravamo izdati propagandno brošuro, obsegajočo 6 pol. Računamo s vašim sodelovanjem. Potrebujem 6 članov (3-4 pole). Pojditje takoj naslove, da bom mogel sestaviti kazalo. Delajte u-

Ali je tistemu pripravljajnem odboru znano, da je treba pri naših zborih večkrat tedenske vaje, da se naučijo eno samo pesem? Ali mu je znano, s kako težkim srcem in s kakšnim odporom grdo pevat in pevčevati v peki Linhartovo komedijo v petih dejanjih? Vse, kar ni Maček ne želi. Ta igra, ki jo je avtor priredil po francoskem originalu, datira iz leta 1790, in je prvi poskus, uvesti slovensko v gledališče ter poleg »Zupanova Micka« hista igra, ki so jo igrali naši društveni odri po leta 1818, ko so se pričeli ustanavljati. Zato je prav, da se posveti temu prvencu posebna pažnja. Dramsko društvo je pravilno razumlo njen zgodovinski pomen in s tem po-

„Matiček se ženi“ v Gorici

V sredo 4. maja je uprizorilo Dramsko društvo iz Gorice svoj tretji nastop v tej sezoni in sicer Linhartovo komedijo v petih dejanjih »Vse, kar ni Maček ne želi«. Ta igra, ki jo je avtor priredil po francoskem originalu, datira iz leta 1790, in je prvi poskus, uvesti slovensko v gledališče ter poleg »Zupanova Micka« hista igra, ki so jo igrali naši društveni odri po leta 1818, ko so se pričeli ustanavljati. Zato je prav, da se posveti temu prvencu posebna pažnja. Dramsko društvo je pravilno razumlo njen zgodovinski pomen in s tem po-

„Matiček se ženi“ v Gorici

V sredo 4. maja je uprizorilo Dramsko društvo iz Gorice svoj tretji nastop v tej sezoni in sicer Linhartovo komedijo v petih dejanjih »Vse, kar ni Maček ne želi«. Ta igra, ki jo je avtor priredil po francoskem originalu, datira iz leta 1790, in je prvi poskus, uvesti slovensko v gledališče ter poleg »Zupanova Micka« hista igra, ki so jo igrali naši društveni odri po leta 1818, ko so se pričeli ustanavljati. Zato je prav, da se posveti temu prvencu posebna pažnja. Dramsko društvo je pravilno razumlo njen zgodovinski pomen in s tem po-

Z. P. P. BAZOVICA

Ponavlja danes 12. t. m. ob 16 uri javni PLES na prostem. Čisti dobiček gre v blaginjo zveze. Vabljeni vsi!

Z. P. P. V nedeljo 12. t. m. ob 15 uri javni PLES na prostem v Dolu pri Repentabor. Na kozarček dobrega terana! - Dobiček za vojne sirote. - VABLJENI VSI!

12. maja 1944.